

Bijdrage Nationale Wetenschapsagenda naar aanleiding van KNHG-NIOD-CEGESOMA conferentie
'Towards a new history of the Second World War?' (21-4-2015)

Centraal op deze druk bezochte conferentie stond het historiografische debat over de Tweede Wereldoorlog in en buiten Europa. Dat debat heeft betrekking op een reeks van gebeurtenissen waarvan de diepe impact op lokale samenlevingen en mondiale verhoudingen tot op heden wordt beleefd, en waarvoor onverminderd brede belangstelling bestaat. De geschiedschrijving is veelzijdig, is steeds op zoek naar nieuwe bronnen en methodologische vernieuwing, en kent een sterke interactie tussen academisch onderzoek, beleid en publieksgeschiedenis – tussen historisch inzicht, opvattingen over recht, herdenkingspraktijken en creatieve uitvoeringspraktijken. Tegelijkertijd moet op de nationale wetenschapsagenda de geschiedschrijving van de Tweede Wereldoorlog meer zijn dan een specialisme. De conferentie zocht dan ook een grotere interactie met het bredere historische debat, waarbij de Tweede Wereldoorlog niet louter een zelfstandig te vatten 'scharnierpunt', een eigenstandige episode, is.

Het onderzoek toont momenteel een verruiming van het chronologische kader (de Tweede Wereldoorlog geplaatst in een langere reeks van veelomvattende gewapende conflicten en oorlogen) evenals van het geografische perspectief. Dit laatste betekent verruiming van de blik op het zogeheten grondgebied van Europa en zijn vermeende historische 'buitengrenzen' als zodanig, naast toenemende aandacht voor de Tweede Wereldoorlog buiten Europa, voor de vooroorlogse en naoorlogse ontwikkeling van het Europese imperialisme, en de Oost/West tegenstelling van de Koude Oorlog. In het kader van de Nationale Wetenschapsagenda stellen de aanwezigen voor om de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog nadrukkelijker in dit temporeel en geografisch bredere analytisch kader te plaatsen, gekoppeld aan noties van 'pre-conflict, conflict, post-conflict'. Deze noties zijn prominent in hedendaagse analyses en (militaire, politieke en culturele) interventies en strategieën van supranationale organisaties als de VN, militaire bondgenootschappen en UNESCO. Hierbij bestaat een voortdurende wisselwerking tussen de maatschappelijke en politieke kaders die van lokaal en regionaal tot nationaal en supranationaal vorm krijgen. Onderzoek naar deze dynamiek voorafgaand aan, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog versterkt het historisch besef in de hedendaagse ervaringen met de omgang met sluimerende of openlijke conflicten. Onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust heeft het inzicht gescherpt dat 'onbegrensde' oorlogssituaties de kiemen van genocide in zich kunnen dragen. Door de oorlogen van de twintigste eeuw, kolonialisme en dekolonisatie in samenhang te onderzoeken, met oog voor zowel sluimerende als openlijke conflicten en processen van conflictbeheersing en wederopbouw en de mechanismen van identificatie en engagement die daarbij optreden, raakt dit historisch onderzoek binnen de nationale wetenschapsagenda aan een breed scala van maatschappelijke vraagstukken die samenhangen met humanitaire crisis, noodhulp, wederopbouw, mensenrechten en de mondiale zoektocht naar een groter maatschappelijk evenwicht. De vraag is niet of de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog relevantie heeft voor onze hedendaagse samenleving, maar hoe het verruimde geografische en tijdsperspectief dat op dit wereldwijde conflict ontwikkeld wordt kan bijdragen aan een beter inzicht in de gewapende confrontaties en politieke en culturele spanningen en interventies in specifieke conflicthaarden van vandaag.

Vertaald naar het format van de Nationale Wetenschapsagenda ziet de vraag er als volgt uit:

Hoe kan een verruimd geografisch en tijdsperspectief op de Tweede Wereldoorlog ons inzicht vergroten in de gewapende, politieke en culturele interventies in specifieke conflicthaarden van vandaag?

Toelichting op uw vraag (maximaal 200 woorden):

Onderzoek naar de dynamiek tussen de maatschappelijke en politieke kaders die zich in en buiten Europa van lokaal en regionaal tot nationaal en supranationaal afspeelde voorafgaand aan, tijdens en na de Tweede Wereldoorlog, is belangrijk voor versterking van het historisch besef in de hedendaagse ervaringen met de omgang met sluimerende of openlijke conflicten. Onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust heeft het inzicht gescherpt dat 'onbegrensde' oorlogssituaties de kiemen van genocide in zich kunnen dragen. Door de oorlogen van de twintigste eeuw, kolonialisme en dekolonisatie in samenhang te onderzoeken, met oog voor zowel sluimerende als openlijke conflicten en processen van conflictbeheersing en wederopbouw en de mechanismen van identificatie en engagement die daarbij optreden, raakt dit historisch onderzoek binnen de nationale wetenschapsagenda aan een breed scala van maatschappelijke vraagstukken die samenhangen met humanitaire crisis, noodhulp, wederopbouw, mensenrechten en de mondiale zoektocht naar een groter maatschappelijk evenwicht.)

Bij welk thema (meerdere opties mogelijk): Inclusieve en innovatieve samenleving; Veilige samenleving

Als uw vraag wordt geselecteerd, aan welke conferentie zou u uw vraag dan willen voorleggen? Science for Society

Kernwoorden: Tweede Wereldoorlog pre-conflict post-conflict geopolitieke spanningen